

Forf. var den første formand for Øjenforeningens Fagkyndige Komité (1982-87) – her ved et oculært fluorophotometer i laboratoriet på Rigshospitalets Øjenklinik

AF PROFESSOR,
LEDENDE OVERLÆGE,
DR.MED,
**HENRIK LUND-
ANDERSEN**

ØJENAFDELINGEN,
GLOSTRUP HOSPITAL

Øjenforskningen

– igennem 25 år

Udgangspunktet var øjenforskningens behov for økonomisk støtte

Baggrunden for dannelsen af Øjenforeningen Værn om Synet var ønsket om at skaffe flere midler til forskning, udvikling og forebyggelse indenfor øjenområdet.

Det blev i slutningen af 1970'erne/ begyndelsen af 1980'erne klart, at Danmark var langt bagud på disse områder i forhold til de vesteuropæiske lande, som vi sædvanligvis sammenligner os med. På dette tidspunkt foregik der internationalt en stor udvikling indenfor alle øjnelægelige områder, både medicinsk

og kirurgisk.

Kirurgien havde markeret sig med succesfulde hornhinde-transplantationer. Turen var nu kommet til udvikling af grå stær-kirurgien og indførelse af den mikrokirurgiske glaslegeme-behandling.

Medicinsk var der fokus på de store folkesygdomme aldersrelateret makuladegeneration (AMD) og diabetisk nethindesygdom (retinopati). Der var behov for, at danske øjenlæger forskede og udviklede indenfor disse områder, så vi dels kunne komme med egne bidrag for at kunne være partnere i den internationale forskning og dels kunne være hurtigt modtagelige for de resultater og metoder, som blev opnået ved den internationale forskningsindsats.

Der var også behov for, at øjenfaget havde egne midler til støtte af unge forskere, før disse var blevet tilstrækkelig kompetente til at kunne konkurrere med de etablerede forskere om midlerne fra de store fonde.

Det var derfor fra starten klart, at Øjenforeningen skulle have en struktur med en fagkyndig (videnskabelig) komité til vurdering af konkrete projekter indenfor forskning, udvikling og forebyggelse.

Fagkyndig Komité blev etableret fra starten

Efter dannelsen af foreningen etableredes derfor den Fagkyndige Komité. Denne var med vilje bredt sammensat af foreningens interessenter, dvs. universitetsøjenafdelingerne, praktiserende øjenlæger og optikere. Den Fagkyndige Komité etablerede sig med en formand (undertegnede i de første 5 år).

Det var ambitionen at lægge den Fagkyndige Komités arbejdsform tæt op ad de arbejdsformer, der var kendt fra andre større fonde, deriblandt Sta-

tens Sundhedsvidenskabelige Forskningsråd. Der indkaldtes ansøgninger i efteråret 1982. Der indkom ansøgninger til et samlet beløb af 3 millioner kroner. Der var ca. 600.000 kroner til disposition ved den første uddeling. Efter nøje gennemgang valgtes 11 ansøgninger. Nogle fik naturligt nok større beløb end andre. Hovedparten af beløbene blev givet til hornhinforskning i Århus, AMD-forskning i København samt diabetesforskning i København.

Ved uddelingen i 1984 koncentrerede Fagkyndig Komité sig om den nye laserbehandling af våd AMD. 2 ansøgninger blev støttet med det resultat, at Danmark var det første land i Norden, der indførte den tids moderne laserbehandling af våd AMD.

Hvilke emner er støttet?

Gennem de 25 år er der støttet en bred vifte af emner, som kan virke til forebyggelse og bekæmpelse af øjensygdomme og blindhed. De store folkesygdomme AMD og diabetisk nethindesygdom har fået særlig støtte. Stor støtte er også givet til hornhinforskning og den øjengenetiske forskning.

Fælles for den støtte, der er givet, har været, at den i betydelig udstrækning er tildelt de miljøer, hvor forskningen i forvejen har fundet sted, dvs. København, Århus, Odense og Ålborg. Vigtigt har det været, at Øjenforeningen med sine egne midler har kunnet støtte helt unge forskere, som endnu ikke havde opnået en sådan kompetence, at de kunne forventes støttet fra de offentlige fonde, så som Statens Sundhedsvidenskabelige Forskningsråd og lignende.

Emnerne, der er støttet, har både været af basal forskningsmæssig karakter, og af praktisk klinisk karakter. Der er på 25 år uddelt 49 millioner kroner til øjenforskningsprojekter. ►

Fagkyndig Komité i funktion ved bedømmelsen af forskningsansøgninger i 2006 med formanden, overlæge, dr.med. Jens B. Winther, for bordenden

Den forskningsmæssige kvalitet har haft et dramatisk opsving

Set over 25 år, har kvaliteten af det forskningsmæssige arbejde udvist en meget betydelig stigning. Ansøgningerne i begyndelsen af 1980'erne var præget af, at forskningsmiljøerne var ganske "grønne", og forskningstraditionen endnu ikke godt forankret i universitets-miljøerne. De ansøgninger, der nu er aktuelle for Øjenforeningens støtte, vedrører projekter af høj standard på niveau med internationale forskningsmiljøers projekter mht. kriterier for videnskabelig forskning af stor lødighed.

Hvad er der så kommet ud af det? Har vi nået vore mål?

Den støtteaktivitet, som er udøvet af Øjenforeningen Værn om Synet i de sidste 25 år, har været med til at skabe et betydeligt forskningsmiljø i de danske universitetsøjenafdelinger. Dette har medført, at dansk øjenforskning nu er placeret flot i den internationale øjenforskning. Øjenfaget har haft mulighed for at tiltrække unge talentfulde

læger med lyst og evne til forskning og udvikling. Det miljø, der er nødvendigt for, at vi hele tiden kan tilbyde den mest opdaterede behandling, er også blevet etableret, således at dansk øjenlægegering nu praktiseres på højeste internationale niveau. Senest er dette kommet til udtryk ved, at Danmark, som det første land i Norden, har indført den epokegørende nye behandling af våd AMD ved injektion med blodårevæksthæmmende faktorer i glaslegemet. Denne udvikling er påvirket væsentligt af Øjenforeningens 25-årige målrettede indsats for forskning og udvikling.

Hvad med fremtiden?

En uddeling på ca. 50 millioner på 25 år til 407 projekter må siges at være godt. I 2006 ansøgte der om 10 millioner kroner til videnskabelige projekter, og der var 3 millioner til rådighed til fordeling på 17 projekter. Mange nye unge forskere er blandt ansøgerne. Dette tegner godt for fremtiden for dansk øjenforskning. Forskellen mellem det ønskede beløb og det til rådighed stå-

ende er imidlertid stor, idet kun 1/3 af ansøgningerne kunne imødekommes. Der er således fortsat stort behov for opbakning til Øjenforeningens virke til gavn for forskning og udvikling. Måske

kunne der de næste 25 år etableres et tættere samarbejde med Dansk Blindesamfund med henblik på en fælles indsats indenfor forskning, udvikling og forebyggelse af øjensygdomme. ■

synvital®

Kosttilskud

Medivit

Hyldegårdsvej 34
DK-2920 Charlottenlund
Tlf. 57 82 03 05
info@medivit.dk